

Crònica de la XVI Jornada

JUNTA DIRECTIVA DE LA SCATERM

La XVI Jornada de la SCATERM, titulada «La Viquipèdia i la terminologia», va tenir lloc el dia 30 de maig de 2019 a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Tenia com a objectiu analitzar l'enciclopèdia en línia Wikipedia, la versió catalana de la qual rep una mitjana de divuit milions de visites al mes, per poder entendre si és un camí que ens porta a la confusió i al desordre o si, en canvi, pot ser una via òptima per a l'ús de la llengua catalana i una font d'informació multilingüe, sobretot en relació amb la terminologia.

Miquel-Àngel Sánchez Ferriz, president de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM), i M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, van inaugurar l'acte. Cabré va fer èmfasi en el fet que la jornada podria respondre a algunes preguntes que se solen fer sobre la Viquipèdia, per exemple en relació amb la qualitat lingüística o el control de la variació. Si cada cop més estudis científics —sobretot sobre terminologia— es basen en aquest recurs enciclopèdic, és important conèixer si existeix un biaix informatiu.

La conferència inaugural, a càrrec de Jorge Vivaldi, de la Universitat Pompeu Fabra, va presentar les característiques principals de la Viquipèdia i va mostrar com es pot aplicar al processament del llenguatge natural (PLN): des de la creació de corpus textuais fins a la traducció automàtica i la creació de bases de coneixement, entre altres aplicacions. A més, també va demostrar que, a partir de la informació lingüística que conté aquesta enciclopèdia, és possible l'extracció de terminologia bilingüe i l'extracció dels termes d'un text especialitzat. Tanmateix, Vivaldi també va destacar que ara per ara l'ús de la Viquipèdia en català per a aquest tipus d'aplicacions de PLN és escàs i, per tant, cal estar pendents de com evoluciona.

A continuació, van tenir lloc dues ponències. Pau Cabot, d'Amical Wikimedia, va sorprendre l'audiència afirmant que la Viquipèdia no és fiable. Va afe-

gir-hi, però, alguns matisos esperançadors. Malgrat que representa un entorn hostil per mantenir-ne la qualitat precisament a causa de la seva essència d'estar oberta a tothom, darrerament s'ha aconseguit millorar la qualitat i la quantitat d'articles en català, gràcies a un esforç pel que fa a les tasques de manteniment que duen a terme tant els usuaris com la Fundació Wikimedia. Ramon Garriga, de la Fundació Torrens-Ibern, acompanyat de Toni Hermoso, va presentar el Viquiterm, un fòrum basat en el funcionament essencial de la Viquipèdia. Pretén ser una plataforma oberta perquè tant científics i tècnics com professionals de la llengua i la terminologia puguin plantejar-hi dubtes terminològics, discutir-los i arribar a un consens. L'objectiu del Viquiterm és completar les mancances terminològiques dels recursos existents en llengua catalana.

L'últim acte de la jornada va consistir en una taula rodona en la qual diverses societats filials de l'IEC van presentar llurs experiències en relació amb la Viquipèdia. Joan de Solà-Morales, de la Societat Catalana de Matemàtiques, va explicar com es van seleccionar els termes que es van treballar en una viquimarató destinada especialment a cobrir la terminologia bàsica per a estudiants de batxillerat. També va fer èmfasi en els problemes que sorgeixen en les entrades de la Viquipèdia de l'àmbit de les matemàtiques, en referència a l'adequació dels gràfics i a la tipografia dels símbols i de les fórmules, ja que considera que, a causa de l'abast d'aquesta enciclopèdia en línia, podria ser un referent per a la fixació de la tipografia. Jordi Cuadros, de la Societat Catalana de Química, va destacar la utilitat de la Viquipèdia per a la difusió dels conceptes fonamentals de la química que es recullen en els llibres de colors de la IUPAC (Unió Internacional de Química Pura i Aplicada), ja que comparada amb la traducció tradicional comporta un gran estalvi de temps i contribueix a la immediatesa en la difusió del coneixement. Ara bé, perquè això sigui possible, la Viquipèdia ha de complir uns requisits mínims de correcció, accessibilitat, extensió i actualització. En aquest sentit, segons Cuadros, pel que fa a les entrades de termes químics en llengua catalana, caldria millorar-ne la qualitat lingüística, la precisió i l'abast. Finalment, Toni Hermoso, de la Societat Catalana de Biologia, va detallar les accions que duu a terme la societat filial en relació amb la Viquipèdia i es va centrar a explicar com s'hi detecten les mancances terminològiques de l'àmbit de la biologia i què es fa per poder cobrir-les. S'utilitzen estratègies diverses basades en els recursos que ofereix la mateixa eina en línia.

La sessió es va cloure amb un prolífic debat, moderat per Ester Bonet, membre de la Junta Directiva de la SCATERM i d'Amical Wikimedia, en el qual es va fer evident l'interès que suscita la Viquipèdia en relació amb la llengua i la terminologia. En definitiva, al llarg de tota la jornada es van respondre algunes de les preguntes que augurava M. Teresa Cabré en la inauguració i estem convençuts que se'n van generar d'altres. Igualment, va resultar útil com a font d'idees per a noves investigacions, sobretot des del punt de vista de la terminologia.